

רשומות

הצעות חוק

ה כ נ ס ת

6 ביולי 2005

86

כ"ט בסיון התשס"ה

עמוד

180	הצעת חוק-יסוד: מבקר המדינה (תיקון מס' 2) (העברה מכהונה), התשס"ה-2005
180	הצעת חוק מבקר המדינה (תיקון מס' 37) (העברה מכהונה), התשס"ה-2005
181	הצעת חוק המקרקעין (תיקון מס' 26) (קביעת שיעורו של חלק מוצמד ברכוש המשותף), התשס"ה-2005
182	הצעת חוק בית המשפט לענייני משפחה (תיקון מס' 6) (בית המשפט לערעורי משפחה), התשס"ה-2005
186	הצעת חוק מימון מפלגות (תיקון מס' 28) (השתתפות בחובות לאחר התפלגות), התשס"ה-2005
187	הצעת חוק שירות המדינה (משמעת) (תיקון מס' 10) (החלת הוראות מחוק זכויות נפגעי עבירה), התשס"ה-2005
188	הצעת חוק התגמולים לנפגעי פעולות איבה (תיקון מס' 21) (תגמול ליתום משני הוריו), התשס"ה-2005
189	הצעת חוק מעונות יום שיקומיים (תיקון מס' 2) (שלוחה של מעון יום שיקומי), התשס"ה-2005
190	הצעת חוק איסור הונאה בכשרות (תיקון מס' 2) (סימון מצרכים כשרים), התשס"ה-2005

מתפרסמת בזה הצעת חוק של חבר הכנסת מטעם ועדת החוקה חוק ומשפט של הכנסת:

הצעת חוק-יסוד: מבקר המדינה (תיקון מס' 2) (העברה מכהונה), התשס"ה – 2005*

תיקון סעיף 13 1. בחוק-יסוד: מבקר המדינה¹, במקום סעיף 13 יבוא:

13. מבקר המדינה לא יועבר מכהונתו אלא באחד מאלה:
"העברה מכהונה"

(1) מטעמי בריאות נבצר ממנו, דרך קבע, למלא את תפקידו – ביום שבו החליטה הכנסת על כך, בהחלטה שהתקבלה ברוב חבריה לפחות, לאחר הליך שייקבע בחוק;

(2) מחמת התנהגות שאינה הולמת את מעמדו כמבקר המדינה – ביום שבו החליטה הכנסת על כך, בהחלטה שהתקבלה ברוב שלוש רבעים מחבריה לפחות, לאחר הליך שייקבע בחוק.

ד ב ר י ה ס ב ר

בהצעת חוק היסוד הושו העילות והרוב הדרוש להעברת מבקר המדינה מכהונתו לעילות ולרוב הדרוש להעברת נשיא המדינה מכהונתו לפי חוק-יסוד: נשיא המדינה (העברה מכהונה מחמת התנהגות שאינה הולמת – סעיף 20 לחוק-יסוד: נשיא המדינה; העברה מכהונה מטעמי בריאות – סעיף 21 לחוק-יסוד: נשיא המדינה; ראה גם הצעה לתיקון חוק מבקר המדינה (תיקון מס' 37) (העברה מכהונה), התשס"ה – 2005, המתפרסמת בחוברת זו בעמ' 180). מטרת הצעת חוק היסוד אינה רק לתקן שגגה שנפלה בחוק-יסוד: מבקר המדינה, שאפשר להעביר מכהונה את המבקר ברוב מקרי, אלא גם לחזק את מעמדו של מבקר המדינה, תוך קביעת הוראות שימנעו את האפשרות להעבירו מתפקידו בקלות ומטעמים לא ענייניים.

סעיף 13 לחוק-יסוד: מבקר המדינה קובע לאמור:
"העברה מכהונה" 13. מבקר המדינה לא יועבר מכהונתו אלא על פי החלטה של הכנסת ברוב של שני שלישים מן המצביעים; סדרי ההעברה מכהונה ייקבעו בחוק.

בהצעת חוק-יסוד: מבקר המדינה (תיקון מס' 2) (העברה מכהונה), התשס"ה – 2005 המתפרסמת בזה, (להלן – הצעת חוק-היסוד), מוצע כי העברת מבקר המדינה מכהונתו תוכל להעשות בשני מקרים:
– כאשר נבצר ממנו למלא תפקידו דרך קבע מטעמי בריאות – לכך יידרש רוב של לפחות 61 חברי הכנסת;
– כאשר מחמת התנהגות שאינה הולמת את מעמדו החליטה הכנסת להעבירו מכהונתו – לכך יידרש רוב של לפחות שלוש רבעים מחברי הכנסת לפחות (90 חברי הכנסת).

חבר הכנסת רן כהן

* הצעת חוק מס' 2408/פ' הועברה לוועדה ביום כ"ה בכסלו התשס"ה (8 בדצמבר 2004).
¹ ס"ח התשמ"ח, עמ' 30; התשנ"ח, עמ' 196.

מתפרסמת בזה הצעת חוק מטעם ועדת החוקה חוק ומשפט של הכנסת:

הצעת חוק מבקר המדינה (תיקון מס' 37) (העברה מכהונה), התשס"ה – 2005

תיקון סעיף 8א 1. בחוק מבקר המדינה, התשי"ח – 1958 [נוסח משולב]¹ (להלן – החוק העיקרי) בסעיף –א8

(1) בכותרת השוליים, אחרי "מכהונתו" יבוא "מחמת התנהגות שאינה הולמת את מעמדו";

ד ב ר י ה ס ב ר

שנקבע בהצעת חוק-יסוד: מבקר המדינה (תיקון מס' 2) (העברה מכהונה) (ראה בעמ' 180) (להלן – הצעת חוק-היסוד).

הצעת חוק מבקר המדינה (תיקון מס' 37) (העברה מכהונה), התשס"ה – 2005 המתפרסמת בזה, נועדה לקבוע את ההליכים להעברה מכהונה של מבקר המדינה, כפי

¹ ס"ח התשי"ח, עמ' 92; התשס"ה, עמ' 212.

(2) בסעיפים קטנים (א) ו-(ב), אחרי "את המבקר מכהונתו" יבוא "מחמת התנהגות שאינה הולמת את מעמדו".

דוספת סעיף 8 ב

2. אחרי סעיף 8א לחוק העיקרי יבוא:

"העברה מכהונה מטעמי בריאות אלא לפי הצעת ועדת החוקה חוק ומשפט שהתקבלה ברוב חבריה על יסוד חוות דעת רפואית שניתנה על פי כללים שהחליטה הוועדה".

ד ב ר י ה ס ב ר

להליך של העברה מכהונה מטעמים של התנהגות בלתי הולמת וסעיף 8 ב המוצע יסדיר את ההליך להעברת המבקר מכהונתו מטעמי בריאות, כך שההעברה מכהונה מטעם זה תיעשה על סמך חוות דעת רפואית.

סעיף 8א לחוק מבקר המדינה, התשי"ח-1958 [נוסח משולב], מסדיר את העברת המבקר מכהונתו מכל עילה שהיא. לאור ההוראות המוצעות בהצעת חוק היסוד יש לצמצם את תחולתו של סעיף 8א. מוצע שסעיף 8א ייוחד

מתפרסמות בזה הצעות חוק של חברי הכנסת מטעם ועדת החוקה חוק ומשפט של הכנסת:

הצעת חוק המקרקעין (תיקון מס' 26) (קביעת שיעורו של חלק מוצמד ברכוש המשותף), התשס"ה-2005*

1. בחוק המקרקעין, התשכ"ט-1969¹ (להלן – החוק העיקרי), בסעיף 58 –

- (1) בסעיף קטן (א), במקום "הכל בהתאם לחלקו ברכוש המשותף" יבוא "לפי יחס שטח רצפת דירתו אל שטח הרצפה של כל הדירות שבבית המשותף".
- (2) סעיף קטן (ב) – בטל.

ד ב ר י ה ס ב ר

מוצע לתקן את סעיף 58א לחוק, ולקבוע בו כי לענין קביעת שיעור ההשתתפות בהוצאות הניהול והחזקה של הרכוש המשותף, לא יובאו בחשבון חלקי הרכוש המשותף הצמודים לדירת המגורים. בהתאמה, מוצע לבטל את סעיף 58ב לחוק אשר קובע כי בעל דירה אינו חייב בהשתתפות בהוצאות הדרושות לחימום מים או להסקה ולהחזקה התקינה של המערכת המרכזית לחימום מים או להסקה, בשל חלק מסוים של הרכוש המשותף הצמוד לדירתו או בשל חלק חיצוני של הדירה, אם החלק האמור אינו מחובר למערכת המרכזית לחימום. וזה נוסחו של סעיף 58ב לחוק שמוצע לבטלו:

"נשיאת 58. (א) ...
הוצאות

(ב) על אף האמור בסעיף קטן (א), לא יהיה בעל דירה חייב, בשל חלק מסוים של הרכוש המשותף שהוצמד לדירתו או בשל חלק חיצוני לדירה, המהווים חלק מהדירה לפי רישומה, בהשתתפות בהוצאות הדרושות לחימום מים או להסקה ולהחזקה התקינה של המערכת המרכזית לחימום מים או להסקה, אם החלק האמור אינו מחובר למערכת המרכזית לחימום כאמור אלא אם כן נקבע בתקנון אחרת".

הצעת חוק המקרקעין (תיקון מס' 26) (קביעת שיעורו של חלק מוצמד ברכוש המשותף), התשס"ה-2005, המתפרסמת בזה, באה לקבוע כי חלקי הרכוש המשותף הצמודים לדירת המגורים לא יובאו בחשבון לענין חלוקת נטל הוצאות אחזקת הרכוש המשותף.

סעיף 1 הכלל הקובע בסעיף 58 בחוק המקרקעין, התשכ"ט-1969 (להלן – החוק), הוא כי בעל דירה חייב להשתתף בהוצאות הדרושות להחזקתו התקינה ולניהולו של הרכוש המשותף ולהבטחת השירותים המחויבים על פי הדין או המקובלים על פי נהג.

שיעור ההשתתפות בהוצאות הדרושות להחזקתו התקינה של הרכוש המשותף מחושב על פי חלקו של בעל הדירה ברכוש המשותף, דהיינו על פי היחס בין שטח רצפת הדירה והחלק הצמוד אליה אל שטח הרצפה של כל הדירות בבית המשותף, אלא אם כן נקבע בתקנון שיעור השתתפות אחר (סעיף 58א לחוק).

כך, נוצרה מציאות שבה מחויב בעל דירה לדאוג באופן בלעדי לאחזקת חלקי הרכוש המשותף הצמודים לדירת מגוריו, ובמקביל מחויב הוא לשאת בהוצאות הרכוש המשותף כגודל דירתו והחלק הצמוד אליה. מציאות זו הטילה, על בעלי רכוש משותף שהוצמד לדירתם, חבות כספית כפולה.

* הצעת חוק מס' 913/פ: הועברה לוועדה ביום י"ז בטבת התשס"ה (29 בדצמבר 2004).
¹ ס"ח התשכ"ט, עמ' 259, התשס"ה, עמ' 332.

- שמירת הוראות תקינים 2. אין בהוראות סעיף 58 בחוק העיקרי כנוסחו בחוק זה, כדי לגרוע מתוקפה של הוראה הקבועה בתקנון שהיה בתוקף ערב תחילתו של חוק זה.
- תחילה 3. תחילתו של חוק זה שנה מיום פרסומו ברשומות.

ד ב ר י ה ס ב ר

סעיף 2 מוצע שהוראות בתקנונים שהיו בתוקף ערב תחילתו של חוק זה, ושנקבעו לפי הוראות אותו דין, ימשיכו ויחולו.

סעיף 3 מאחר והחוק המוצע משנה את שיעור ההשתתפות בהוצאות הדרושות להחזקת התקינה של הרכוש המשותף (ראה דברי הסבר לסעיף 1), מוצע לקבוע תקופה הולמת להיערכות לקראת כניסת החוק לתוקף.

חברי הכנסת: חמי דורון, רוני בריוון, יחיאל חזן, יגאל יאסינוב, אילן ליבוביץ, אהוד רצאבי, אילן שלגי

הצעת חוק בית המשפט לעניני משפחה (תיקון מס' 6) (בית המשפט לערעורי משפחה), התשס"ה – 2005*

מ ב ו א

ערכאת ערעור בעלת מומחיות לעניני משפחה. יצוין כי החוק האוסטרלי, שהיווה את אחד הדגמים הבולטים שעמדו בפני מנסחי החוק, כולל הן ערכאה ראשונה והן ערכאת ערעור בעלות מומחיות בעניני משפחה, Family law Act 1975, article 21.

בענין זה יש לציין את ההתייחסות ליצירת התמחויות מקצועיות בבתי משפט שלום ובבתי משפט מחוזיים, בדרך של יצירת מדורים, בדין וחשבון הוועדה לבדיקת מבנה בתי המשפט הרגילים בישראל בראשות השופט (בדימוס) ת' אור (להלן – דוח ועדת אור) בעמ' 57 ו-83, ואת ההצעה להסמיך את נשיא בית המשפט העליון להורות כי סוגי ענינים יידונו בבית משפט מחוזי אחד או יותר שיקבע, שבסעיף 14 להצעת חוק בתי המשפט (תיקון מס' 28) (מבנה מערכת בתי המשפט ותיקונים שונים), התשס"ס – 2000 (פורסמה בדה"ח 2914 התש"ס, עמ' 663, בעמ' 667).

חוק בית המשפט לעניני משפחה, התשנ"ה – 1995 (להלן – החוק), נכנס לתוקף ביום י"א באב התשנ"ה (7 באוגוסט 1995), והביא בהדרגה לכינון בתי משפט לעניני משפחה במסגרת בתי משפט השלום ברחבי הארץ שבהם מכהנים שופטים בעלי ידע ומומחיות בנושאי דיני המשפחה. בנוסף, הביא החוק ליישום גישה חדשה בדין המשפטי בדיני משפחה, המבקשת לפתור את הסכסוך המשפחתי, ככל הניתן, בדרך של הסכמים ופשרות, תוך היעזרות בגורמים מקצועיים; הכרעה באמצעות פסק דין נתפסת כמוצא אחרון בלבד. כיום, המומחיות בדיני המשפחה והגישה השיפוטית הייחודית קיימות בערכאה הראשונה בלבד (דן ארבל ויהושע גייפמן, "חוק בית המשפט לעניני משפחה, התשנ"ה – 1995", הפרקליט מג(ג) 431, בעמ' 438). הצעת חוק בית המשפט לעניני משפחה (תיקון מס' 6) (בית המשפט לערעורי משפחה), התשס"ה – 2005, המתפרסמת בזה (להלן – הצעת החוק), באה להקים

הוספת סעיפים 4א עד 4ג 1. בחוק בית המשפט לעניני משפחה, התשנ"ה – 1995¹ (להלן – החוק העיקרי), אחרי סעיף 4 יבוא:

"כינון בית המשפט לערעורי משפחה (מבנה מערכת בתי המשפט ותיקונים שונים), התשס"ס – 2000 (פורסמה בדה"ח 2914 התש"ס, עמ' 663, בעמ' 667).

4א. (א) ערעורים כאמור בסעיף 4ב יידונו בבית המשפט המחוזי בירושלים בשבתו כבית משפט לערעורים בעניני משפחה (בחוק זה – בית המשפט לערעורי משפחה).

ד ב ר י ה ס ב ר

הטעמים שביסוד הצעה זו הינם להביא לאחידות במדיניות השיטה של ערכאת הערעור בעניני משפחה, לעומת המצב כיום המתאפיין במיעוט הלכות מנהות ובריבוי פסיקות סותרות. יחד עם זאת, קביעת ערכאת ערעור אחת פוגעת בנגישות בעלי הדין לבית המשפט, אם כי בהליכי

סעיף 1 לסעיף קטן 4א(א) מוצע כי ערעורים בעניני משפחה יידונו בפני ערכאה בעלת מומחיות בעניני משפחה. בהצעת חוק זו מוצע להקים ערכאת ערעור ארצית אחת שמקום מושבה בבית המשפט המחוזי בירושלים.

* הצעת חוק מס' פ/3033: הועברה לוועדה ביום ה' באדר ב' התשס"ה (16 במרס 2005).
¹ ס"ח התשנ"ה, עמ' 393; התשס"ב, עמ' 16.

(ב) שר המשפטים, בהסכמת נשיא בית המשפט העליון, רשאי למנות שופטים מבין שופטי בית המשפט המחוזי שידונו בבית המשפט לערעורי משפחה, וכן למנות מביניהם סגן נשיא לבית המשפט לערעורי משפחה, שיכהן גם כנשיא של בתי המשפט לעניני משפחה ולערעורי משפחה (בחוק זה – הנשיא).

(ג) כשיר להתמנות לשופט בית המשפט לערעורי משפחה מי שהתקיים בו אחד מאלה –

(1) הוא כיהן במשך תקופה של חמש שנים לפחות כשופט בית משפט לעניני משפחה;

(2) הוא עסק, ברציפות או לסירוגין, לא פחות מעשר שנים, מהן לפחות חמש שנים בישראל, בעריכת דין בעניני משפחה.

(ד) נשיא בית המשפט העליון, באישור שר המשפטים, רשאי למנות שופט בית משפט לעניני משפחה לרשם של בית המשפט לערעורי משפחה, ודינו כדין רשם של בית משפט מחוזי.

(ה) מינוי הנשיא יהיה לתקופה של שלוש שנים, ורשאי שר המשפטים, בהסכמת נשיא בית המשפט העליון, להאריכו לעוד תקופה אחת של שלוש שנים.

(ו) סגן נשיא לעניני משפחה יהיה כפוף להנחיות הנשיא בכל הנוגע לנוהלי עבודתם המקצועית של בתי המשפט לעניני משפחה, ונהלי עבודת יחידות הסיוע ונוהלי עבודת המחלקה לניתוב תיקים הנוגעים לטיפול בתובענות שהוגשו לבית משפט לעניני משפחה.

סמכות בית 24. ואלה הערעורים שבית המשפט לערעורי משפחה רשאי לדון בהם:

(1) ערעורים על פסקי דין והחלטות של בית משפט לעניני משפחה;

(2) ערעורים על פסקי דין והחלטות בהליכים לפי חוק למניעת אלימות במשפחה, התשנ"א – 1991² (בחוק זה – חוק למניעת אלימות במשפחה);

המשפט
לערעורי
משפחה

ד ב ר י ה ס ב ר

לסעיפים קטנים 4א(ד) עד (ו)

לאור המטרה להביא ליתר מומחיות בשיפוט בעניני משפחה, מוצע שגם רשם בית המשפט לערעורי משפחה ימונה מבין השופטים בעלי המומחיות כאמור. רעיון זה והרצון להביא ליתר אחידות בהתנהלות מערכת בתי המשפט לעניני משפחה, עומדים גם ביסוד ההצעה למנות נשיא ארצי לבתי המשפט לעניני משפחה ולערעורי משפחה. הנשיא, אשר יהיה בעצמו שופט בעל מומחיות בתחום דיני המשפחה והיכרות עם בתי המשפט לעניני משפחה, יקבע את נוהלי עבודתם של בתי המשפט לעניני משפחה ולערעורי משפחה, של יחידות הסיוע ושל המחלקות לניתוב תיקים ככל שהן עוסקות בתיקי בתי המשפט למשפחה.

לסעיף 24 ב מוצע כי בבית המשפט לערעורי משפחה ירוכזו הערעורים על פסקי דין והחלטות

ערעור הפגיעה פחות קשה. זאת ועוד, קיים חשש שקביעת ערכאת ערעור אחת תמנע השמעת מגוון עמדות שיפוטיות, ואולי אף תביא לעומס בבית המשפט שימש כערכאת הערעור. אשר על כן החליטה הוועדה לשוב ולדון בסוגיה זו במהלך הכנת הצעת החוק לקריאה השניה ולקריאה השלישית.

לסעיפים קטנים 4א(ב) ו(ג)

מוצע כי בבית המשפט לערעורי משפחה יכהנו שופטים של בית המשפט המחוזי, אשר שר המשפטים בהסכמת נשיא בית המשפט העליון מצא שהם בעלי מומחיות ונסיון הן בדיני המשפחה והן בדרכי הדיון ובגישה השיפוטית הייחודיות המאפיינות את בתי המשפט לעניני משפחה. לשם כך מוצעים תנאי כשירות של חמש שנות שיפוט בבית משפט לעניני משפחה או עשר שנות עיסוק בעריכת דין בתחום דיני המשפחה (מתוכן לפחות חמש שנות עריכת דין בתחום זה בישראל).

² ס"ח התשנ"א, עמ' 138.

(3) ערעורים על פסקי דין והחלטות בהליכים לפי חוק מניעת הטרדה מאיימת, התשס"ב-2001³, כאשר הנפגע הוא בן משפחתו של הפוגע כהגדרתו בחוק האמור;

(4) ערעורים על פסקי דין והחלטות של שופט נוער בבית משפט השלום בהליכים לפי חוק הנוער (טיפול והשגחה), התש"ך-1960⁴;

(5) ערעורים על החלטות של רשם בית המשפט לערעורי משפחה;

(6) ערעורים על החלטות שופט בענין ביצוע פסק דין בעניני משפחה מכוח סמכותו לפי סעיף 3 לחוק ההוצאה לפועל, התשכ"ז-1967⁵.

ג.4. (א) בית המשפט לערעורי משפחה ידון בשופט אחד, אם לא הורה הנשיא או סגן הנשיא הוראה אחרת לענין מסוים.

הרכב בית המשפט לערעורי משפחה

(ב) על אף האמור בסעיף קטן (א), בערעורים על פסק דין שכולו או חלקו בעניני ירושה, אבהות או אמהות, אימוץ, זכויות משמורת או החזרתו של קטין חטוף, ידון בית משפט לערעורי משפחה בשלושה שופטים.

ד ב ר י ה ס ב ר

חוק הנוער. בענין זה יצוינו גם ההמלצות שנכללו בדוח ועדת אור בדבר איחוד בתי המשפט לנוער ובתי המשפט לעניני משפחה בערכאה ראשונה (בעמ' 67 לדוח).

לסעיף 44 ההרכב בבית משפט של ערעור קבוע כיום בסעיף 37 לחוק בתי המשפט [נוסח משולב], התשמ"ד-1984 (להלן – חוק בתי המשפט). מוצע, בשלב זה, ללכת בעקבות הוראת הסעיף האמור בכל הנוגע להרכב בית המשפט לערעורי משפחה. כקבוע בסעיף האמור, ערעור על פסק דין של בית משפט שלום נדון ככלל בהרכב של שלושה שופטים למעט רשימה של חריגים. בין החריגים, פסקי דין של בית משפט לעניני משפחה למעט פסקי דין העוסקים בשורת נושאים כגון אימוץ, אבהות ואמהות, זכויות משמורת והחזרת קטין חטוף שבהם נדרש הרכב של שלושה שופטים.

פסקי הדין של בתי משפט לעניני משפחה מורכבים ובעלי חשיבות והשפעה רבה על חייהם של בעלי הדין, לפחות כמו פסקי דין של בתי משפט השלום. לאור זאת דנה הוועדה בעת הכנת הצעת החוק לקריאה הראשונה באפשרות לשנות את ברירת המחלף כך שבית המשפט לערעורי משפחה ידון ככלל בהרכב של שלושה שופטים, למעט רשימת חריגים. דיון בהרכב של שלושה שופטים בערעור יסייע גם לקביעת הלכות מנחות בתחום דיני המשפחה המתאפיין בריבוי פסיקות סותרות. הוועדה החליטה שלא לשנות את המצב הקיים בשלב זה, אך לשוב ולדון בנושא בעת הכנת הצעת החוק לקריאה השניה ולקריאה השלישית.

בנושאים הנוגעים לעניני משפחה. לפי הצעת החוק ייכללו בסמכות בית המשפט לערעורי משפחה לא רק ערעורים על פסקי דין והחלטות של בתי המשפט לעניני משפחה בערכאה ראשונה, אלא גם על פסקי דין והחלטות לפי החוק למניעת אלימות במשפחה, התשנ"א-1991, ולפי חוק מניעת הטרדה מאיימת, התשס"ב-2001, ככל שהפוגע והנפגע הם בני משפחה, אשר בערכאה הראשונה אינם נדונים רק בבתי המשפט לעניני משפחה. כן יכללו בסמכותו ערעורים על החלטות של רשם בית משפט לערעורי משפחה וערעורים על החלטות של שופט בית משפט למשפחה מכח הוראת סעיף 3 לחוק ההוצאה לפועל, המעניקה לו סמכויות הנתונות לראש ההוצאה לפועל.

עוד מוצע בפסקה (4) להרחיב את סמכות בית המשפט לערעורי משפחה אף מעבר לעניני משפחה כהגדרתם בחוק, כך שידון בערעורים על ענינים הנוגעים בערכאה ראשונה בפני שופט נוער. חוק הנוער (טיפול והשגחה), התש"ך-1960 (להלן – חוק הנוער), עוסק בהיבטים האזרחיים של טיפול והשגחה על קטינים נוקקים, ענינים הנוגעים מעצם טיבם למשפחה כולה ומחייבים סדרי דין גמישים וגישה שיפוטית ייחודית כגון אלה הנוהגים בבית המשפט לעניני משפחה ואשר יהיו נוהגים על פי המוצע בהצעת החוק גם בבית המשפט לערעורי משפחה. זאת ועוד, סמכות בית המשפט לערעורי משפחה כוללת ממילא ענינים רבים הנוגעים לקטינים, לרבות הטיפול בהם על ידי הוריהם. בהתאם לכך מוצע כי בית המשפט לערעורי משפחה ידון בערעורים על פסקי דין והחלטות של שופטי נוער בערכאה ראשונה לפי

³ ס"ח התשס"ב, עמ' 6.

⁴ ס"ח התש"ך, עמ' 52.

⁵ חא"י, כרך ג', עמ' 2738.

"העברת
ענין לבית
המשפט
העליון

א8. (א) מצא סגן נשיא בית המשפט לערעורי משפחה או הרכב הדין בערעור, מיוזמתו או לבקשת בעל דין או היועץ המשפטי לממשלה, כי ערעור שבפניו מעלה ענין בעל חשיבות, רגישות או דחיפות מיוחדת, רשאי הוא, לאחר שקיבל את תגובת בעלי הדין, להעביר את הענין לנשיא בית המשפט העליון.

(ב) הועבר לנשיא בית המשפט העליון ענין כאמור בסעיף קטן (א), יחליט אחד מאלה:

- (1) כי הערעור יידון בבית המשפט העליון בשבתו כבית משפט לערעורים;
 - (2) כי הערעור יידון בפני בית דין מיוחד לפי סעיף 55 לדבר המלך במועצה על ארץ ישראל, 1922–1947⁶;
 - (3) כי הדיון בערעור יוחזר לבית המשפט לערעורי משפחה.
- (ג) החלטה על העברת ענין לנשיא בית המשפט העליון לפי סעיף זה אינה ניתנת לערעור.

3. בסעיף 9 לחוק העיקרי, במקום הרישה עד המילים "החלטה של בית משפט לעניני משפחה" יבוא "לבית המשפט הדין בערעורים כאמור בסעיף 4ב".

4. בסעיף 26 לחוק העיקרי –
(1) בסעיף קטן (א) –

(א) ברישה, אחרי "בית המשפט לעניני משפחה" יבוא "ובית המשפט לערעורי משפחה";

(ב) אחרי פסקה (4) יבוא:

"(א4) העברת ערעור לנשיא בית המשפט העליון כאמור בסעיף א8";

(ג) בסעיף קטן (ב), במקום "מוסמך בית המשפט" יבוא "מוסמכים בית משפט לעניני משפחה ובית המשפט לערעורי משפחה".

ד ב ר י ה ס ב ר

נשיא בית המשפט לערעורי משפחה, מיוזמתו או לבקשת בעל דין או היועץ המשפטי לממשלה, להעביר ערעור שהוא בפניו ישירות להחלטה בבית המשפט העליון בשבתו כבית משפט לערעורים. הכוונה היא להליך שיש בו חשיבות, רגישות או דחיפות מיוחדת. בהתאם להוראה המוצעת הענין יועבר תחילה לנשיא בית המשפט העליון אשר יחליט האם לדון בו בבית המשפט העליון (או במקרה מתאים להעבירו לבית דין מיוחד) או להחזירו לבית המשפט לערעורי משפחה, כדי למנוע סרבול יתר מוצע שעל החלטה בענין העברת ההליך – לא ניתן יהיה לערער. סעיף ברוח זו קיים בחוק הניו זילנדי Family Courts Act 1980, article 14. עוד יצוין כי לפי החוק האוסטרלי ניתנת אפשרות להגשת ערעור ישיר לבית המשפט העליון, כאשר ההליך מעורר שאלה משפטיות חשובה או שאלה שהאינטרס הציבורי מצדיק שתידון בבית המשפט העליון Family law Act 1975, article 95.

סעיף 2 בהליכים בתחום דיני המשפחה יש להליך, לא אחת, השפעה מכרעת על חייהם של אנשים לרבות על גורלם של ילדים, דבר המצדיק לעתים לחרוג מסדרי הדיון הרגילים על מנת להביא להכרעה סופית ומהירה. בנוסף, קיימת כיום בתחום דיני המשפחה בעיה של פסיקות סותרות בשאלות עקרוניות אשר אינן מגיעות להכרעה בבית המשפט העליון (כך, לדוגמה, בענין תחולת החוק על זוגות חד מיניים, בעוד שבתמ"ש 6960/03 הכיר בית המשפט לעניני משפחה ברמת גן בסמכותו לדון בהסכם ממון של זוג חד מיני ואישר את ההסכם, דחה בית המשפט לעניני משפחה בתל אביב בתמ"ש 21030/00, בקשה לאשר הסכם בין בני זוג חד מיני; פסיקות סותרות של בתי המשפט לעניני משפחה קיימות גם בענין כשרותן של צוואות הודיות ואפשרות שינוין, בענין עריכת בדיקת אבהות במסגרת תביעה למוזנות ילדים ובענינים נוספים). מצב זה יוצר אי ודאות בתחום דיני המשפחה. מטעמים אלה, מוצע, לאפשר להרכב של בית המשפט לערעורי משפחה או לסגן

⁶ ח"א"י, כרך ג/1, עמ' 2738.

5. בחוק בתי המשפט [נוסח משולב], התשמ"ד-1984⁷, בסעיף 37(ב), פסקאות (6) ו-(7) – תיקון חוק בתי המשפט [נוסח משולב] יימחקו.
6. בחוק ההוצאה לפועל, התשכ"ז-1967⁸, בסעיף 80(ב1), במקום "בית משפט מחוזי" יבוא "בית המשפט לערעורי משפחה שידון בערעור בשופט אחד".
7. בחוק הנוער (טיפול והשגחה), התש"ך-1960, בסעיף 16, במקום הסיפה החל במלים "בית משפט מחוזי" יבוא "בית המשפט לערעורי משפחה שידון בערעור בשופט אחד".
8. תחילתו של חוק זה שלושה חודשים מיום פרסומו (בחוק זה – יום התחילה).
9. שר המשפטים ימנה עד ערב יום התחילה הרכב של שלושה שופטים בהתאם לסעיף 4א(ב).
10. הוראות החוק העיקרי כנוסחן בחוק זה, יחולו על – תחולה והוראות מעבר
- (1) ערעורים שהוגשו לאחר יום התחילה;
- (2) ערעורים שהוגשו לפני יום התחילה וביום התחילה טרם החל הדיון בהם; הערעורים לפי פסקה זו יועברו לבית המשפט לערעורי משפחה.

ד ב ר י ה ס ב ר

- לסעיפים 5, 6 ו-7 מוצעים תיקונים עקיפים, הנדרשים עקב הקמת בית המשפט לערעורי משפחה, בסעיף 37 בחוק בתי המשפט, בסעיף 80(ב1) בחוק ההוצאה לפועל, התשכ"ז-1967 ובסעיף 16 בחוק הנוער.
- עלות תקציבית להצעת החוק עלות תקציבית שאינה מגעת לחמישה מליון שקלים חדשים לשנה.

חבר הכנסת רוני בר און

⁷ ס"ח התשמ"ד, עמ' 198.

⁸ ס"ח התשכ"ז, עמ' 116.

הצעת חוק מימון מפלגות (תיקון מס' 28) (השתתפות בחובות לאחר התפלגות), התשס"ה-2005*

1. בחוק מימון מפלגות, התשל"ג-1973¹, (להלן – החוק העיקרי), בסעיף 13, אחרי סעיף קטן (ג) יבוא:
- "(ד) (1) חלק שהתפלג מסיעה ישתתף בהחזר חובות המפלגה שאותה סיעה ייצגה בכנסת, באופן יחסי לגובה מימון ההוצאות השוטפות שבשל ההתפלגות נגרע

ד ב ר י ה ס ב ר

- לבהינתן מימון פעילות פוליטית בראשות השופט המנוח דב לוי, עמ' 27-28).
- בהצעת חוק מימון מפלגות (תיקון מס' 28), התשס"ה-2005, המתפרסמת בזה (להלן – הצעת החוק), מוצע לקבוע כי במקרה שבו סיעה מתפלגת כדיון, והחלק המתפלג זכאי למימון הוצאותיו השוטפות, ישתתף החלק המתפלג בתשלום חובות המפלגה, באופן יחסי למספר המתפלגים.
- לפי פסקה זו השתתפות החלק שהתפלג מסיעה בחובות תהא מוגבלת בסכום ולא
- חוק מימון מפלגות, התשל"ג-1973, קובע בסעיף 13(א) כי במקרה של התפלגות סיעה בהתאם להוראות חוק הכנסת, התשנ"ד-1994, יינתן לחלקים שהתפלגו מימון להוצאותיהם השוטפות לפי מספר החברים אחרי ההתפלגות. לעומת זאת, אין לחלקים המתפלגים אחריות לחובות המפלגה שממנה התפלגו. מצב זה אינו ראוי, פוגע ללא הצדקה במפלגה המקורית, ומעודד, עקב שיטת חישוב ההוצאות השוטפות לסיעה, פיצולים והתפלגויות גם מטעמים שאינם אידאולוגיים (ראה דוח הוועדה הציבורית

* הצעת חוק מס' 3308/פ: הועברה לוועדה ביום כ"ח באדר א' התשס"ה (9 במרס 2005).

¹ ס"ח התשל"ג, עמ' 52; התשס"ה, עמ' 266.

מהסיעה שממנה התפלג; החזר החוב יהיה מתוך ההוצאות השוטפות שלהלן החלק שהתפלג זכאי עד לסיום כהונתה של אותה הכנסת, למעט 5% מיחידת מימון אחת כאמור בסעיף 3(ג) סיפה; פסקה זו תחול גם אם החלק שהתפלג התמזג עם סיעה אחרת בכנסת.

(2) חובת ההשתתפות של חלק, כאמור בפסקה (1), תחל בתקופה שתחילתה ביום שבו הוא זכאי למימון הוצאות שוטפות ותסתיים ביום סיום כהונתה של אותה הכנסת.

(3) רואה החשבון של הסיעה שממנה התפלג חלק, שמונה לפי סעיף 5א, יקבע, בהקדם האפשרי, את חובות המפלגה לענין סעיף קטן זה, בהסתמך על דוחות שערך למבקר המדינה לפי הוראות חוק זה וימסור על כך הודעה ליושב ראש הכנסת.

(4) לענין סעיף קטן זה, "חובות המפלגה" – ההפרש שבין הוצאותיה לבין הכנסותיה, בתקופה שבה החלק שהתפלג או חלק ממנו, היה חלק מהסיעה, וכן לצורך הבחירות לכנסת שאליה נבחר חלק כאמור; ואולם לא יובאו בחשבון הוצאות שהוציאה מפלגה לשם רכישת נכסים הנשארים בידיה לאחר ההתפלגות.

2. הוראות חוק זה יחולו על התפלגות סיעות החל מהכנסת השבע עשרה. תחילה

ד ב ר י ה ס ב ר

לסעיף 13(ד)3 מוצע כי הגורם שיקבע את חובות המפלגה ואת סכום ההשתתפות בחובות יהיה רואה החשבון של המפלגה המקורית, המוסמך לפי חוק מימון מפלגות לבקר את חשבונות הסיעה ולערוך דוחות שימסרו למבקר המדינה. לצורך חישוב סכומי החוב ישתמש רואה החשבון בדוחות שערך למבקר המדינה לפי הוראות חוק מימון מפלגות (גם אם המבקר טרם בדק את הדוחות).

לסעיף 13(ד)4 מוצע כי החובות שבהם ישתתפו החלקים המתפלגים יכללו רק גרעונות שנוצרו בזמן שחברי החלק המתפלג היו חברים במפלגה המקורית. לצורך חישוב החוב לא יילקחו בחשבון הוצאות שהוציאה מפלגה לשם רכישת נכסים הנשארים בידיה לאחר ההתפלגות (למשל, רכישת סניף חדש למפלגה).

לסעיף 2 מוצע כי הוראות החוק יחולו רק על סיעות שיתפלגו לאחר כנסת זאת.

תעלה על סכום ההוצאות השוטפות שהחלק המתפלג זכאי לו עד לסופה של אותה כנסת שבה התפלג. יחד עם זאת, למתפלגים תיותר התוספת הקבועה של 5% מיחידת מימון המשולמת לכל סיעה מן הטעם שסכום זה נחוץ לפעילותה וכן מן הטעם שמדובר בתוספת שממילא סיעת האם אינה זכאית לו.

עוד מוצע כי חישוב החלק היחסי בחובות יהיה מההוצאות השוטפות שנגרעות מהסיעה המקורית, על מנת להבטיח שהמפלגה המקורית לא תקבל יותר מהחלק היחסי בחובותיה.

לסעיף 13(ד)2 מוצע כי תקופת ההשתתפות בהחזר החוב תהיה החל מהיום בו זכאי המתפלג למימון (לפי כל הוראה ותנאי שבחוק) וכל עוד מכהנת הכנסת שאליה נבחרו המתפלגים בהיותם בסיעת האם או ברשימת המועמדים מטעמה.

חבר הכנסת שאול יהלום

הצעת חוק שירות המדינה (משמעת) (תיקון מס' 10) (החלת הוראות מחוק זכויות נפגעי עבירה), התשס"ה-2005*

1. בחוק שירות המדינה (משמעת), התשכ"ג-1963¹, אחרי סעיף 30 יבוא:

הוספת סעיף 30א

ד ב ר י ה ס ב ר

חוק זכויות נפגעי עבירה, התשס"א-2001 (להלן – חוק זכויות נפגעי עבירה) מעניק זכויות לנפגע עבירה בהליך

* הצעת חוק מס' 488/פ: הועברה לוועדה ביום י' בכסלו התשס"ה (23 בנובמבר 2004).
1 ס"ח התשכ"ג, עמ' 50; התשנ"ד, עמ' 82.

"החלת
הוראות
מחוק
זכויות
נפגעי
עבירה

30א. שר המשפטים באישור ועדת החוקה חוק ומשפט של הכנסת, רשאי לקבוע כי הוראות חוק זכויות נפגעי עבירה, התשס"א-2001², כולן או מקצתן ובהתאמות המתחייבות שקבע, יחולו על הליכים משמעותיים לפי חוק זה.

ד ב ר י ה ס ב ר

המשפטים באישור ועדת החוקה חוק ומשפט של הכנסת לקבוע בתקנות, כי הוראות חוק זכויות נפגעי עבירה יחולו על הליכים משמעותיים כאמור. כיוון שיש שוני בין הליכים משמעותיים להליכים פליליים מוצע להסמיך את השר להחיל את הזכויות הקבועות בחוק זכויות נפגעי עבירה בהתאמות המתחייבות.

הצעת חוק זוהי פורסמה לקריאה ראשונה בכנסת ה-15 (הצעות חוק הכנסת התשס"ג, עמ' 33) ועברה קריאה ראשונה ביום ל' בחשוון התשס"ג (5 בנובמבר 2002).

חברות הכנסת: **זהבה גלאון, אורית נוקד**

הפלילי, וביניהן הזכות להגנה, הזכות לקבל מידע על שירותי סיוע הניתנים לנפגעי עבירה, הזכות לקבל מידע על ההליך הפלילי ומהלכו ועל הימצאות הנאשם או הנידון במאסר או במשמורת אחרת, הזכות לעיין במסמכי בית המשפט, הזכות להיות נוכח בדיון יחד עם מלווה, הזכות להביע עמדה לגבי עיכוב הליכים או הסדר טיעון ועוד.

חוק זכויות נפגעי עבירה אינו חל על הליכים משמעותיים בשירות המדינה לפי חוק שירות המדינה (משמעות), התשכ"ג-1963. מוצע להסמיך את שר

² ס"ח התשס"א, עמ' 183: התשס"ה, עמ' 11.

מתפרסמות בזה הצעות חוק של חברי הכנסת מטעם ועדת העבודה הרווחה והבריאות של הכנסת:

הצעת חוק התגמולים לנפגעי פעולות איבה (תיקון מס' 21) (תגמול ליתום משני הוריו), התשס"ה-2005*

1. בחוק התגמולים לנפגעי פעולות איבה, התש"ל-1970¹ (להלן – החוק העיקרי), האמור בסעיף 7 יסומן "א)" ואחריו יבוא:

"(ב) יתום משני הוריו, שנפטרו כתוצאה מפגיעת איבה ואינו זכאי לתגמול לפי הוראות סעיף קטן (א) בשל כך שמלאו לו 21 שנים, זכאי, בעד התקופה האמורה בסעיף קטן (ג), לתגמול בשיעור של 80% מהתגמול המשתלם בעד יתום לפי סעיף (ג) לחוק משפחות חיילים, ובלבד שבמועד שבו היה ליתום משני הוריו טרם מלאו לו 35 שנים. (ג) תגמול כאמור בסעיף קטן (ב) ישתלם למי שמלאו לו 21 שנים וטרם מלאו לו 35 שנים, בעד תקופה שלא תעלה על 24 החודשים הרצופים שתחילתם בחודש שבו היה הזכאי ליתום משני הוריו.

(ד) על אף הוראות סעיפים קטנים (ב) ו-(ג) –

(1) שולם תגמול ליתום משני הוריו, לפני הגיעו לגיל 21, במשך תקופה של 24 חודשים לפחות – לא ישולם תגמול לפי סעיפים קטנים (ב) ו-(ג);

ד ב ר י ה ס ב ר

בשנים האחרונות אירע שנספו בפעולות איבה שני ההורים, וילדיהם שמלאו להם 21 שנים אינם זכאים לתגמול לפי החוק האמור.

מוצע לתקן את חוק התגמולים לנפגעי פעולות איבה, התש"ל-1970, ולקבוע בו, כי מי שהתייתם משני הוריו בפגיעת איבה וטרם מלאו לו 35 שנה שעה שהיה ליתום משני הוריו, יהיה זכאי לתגמול בשיעור של 80% מהתגמול

סעיף 1 חוק התגמולים לנפגעי פעולות איבה, התש"ל-1970, קובע זכאות לתגמול לילדו של מי שהורה נספה בפעולות איבה עד הגיעו לגיל 21. לאחר גיל זה קיימת זכאות לגמלה רק אם היתום אינו עומד ברשות עצמו מחמת מום גופני או שכלי. לפיכך, מי שמלאו לו 21 שנים אינו זכאי לתגמול אף אם בפועל באותה שעה היה סמוך על שולחנו של ההורה הנספה.

* הצעת חוק מס' 3334/פ: הועברה לוועדה ביום ח' בסיוון התשס"ה (15 ביוני 2005).
¹ ס"ח התש"ל, עמ' 126; ס"ח התשס"ד, עמ' 380.

(2) שולם תגמול ליתום משני הוריו, לפני הגיעו לגיל 21, במשך תקופה פחותה מ-24 חודשים (בפסקה זו – התקופה הקודמת), ישולם לו לאחר הגיעו לגיל 21 תגמול לתקופה שלא תעלה, ביחד עם התקופה הקודמת, על 24 חודשים.

2. תחילתו של סעיף 7(ב), (ג) ו-7(ד) לחוק העיקרי, כנוסחו בסעיף 1 לחוק זה, ב-1 בחודש שלאחר פרסומו (להלן – יום התחילה), והוא יחול על מי שהיה ליתום משני הוריו, כאמור באותו סעיף, החל ביום כ"ז בטבת התשס"ג (1 בינואר 2003) ולאחריו, ובלבד שביום התחילה טרם מלאו לו 35 שנים.

ד ב ר י ה ס ב ר

המשתלם ליתום (סעיף קטן (ב) המוצע) סכום העומד כיום על כ-2800 שקלים חדשים לחודש, לתקופה שלא תעלה על 24 חודשים. עוד מוצע לקבוע, כי הצעת החוק תחול על מי שהיה ליתום משני הוריו מיום כ"ט בטבת התשס"ג (1 בינואר 2003) ואילך.

חבר הכנסת שאול יהלום

הצעת חוק מעונות יום שיקומיים (תיקון מס' 2) (שלוחה של מעון יום שיקומי), התשס"ה-2005*

1. בחוק מעונות יום שיקומיים, התש"ס-2000¹ (להלן – החוק העיקרי), בסעיף 2 – תיקון סעיף 2
- (1) בהגדרה "מעון יום שיקומי", בסופה יבוא – "לרבות שלוחה";
- (2) אחרי ההגדרה "פעוט עם מוגבלות" יבוא –

"שלוחה" – מקום שמהווה חלק ממעון יום שיקומי מסוים אך אינו נמצא בשטחו, המספק בשעות היום טיפול וחינוך, לשישה פעוטות עם מוגבלות לפחות, שיש להם אוטיות, לקות שמיעה, לקות ראייה, או לקות אחרת שקבעו השרים בצו, או שמקום מגוריהם נמצא במרחק של עשרים וחמישה קילומטרים לפחות מחוץ לשטחו של מעון יום שיקומי.

2. תחילתו של חוק זה __**.

ד ב ר י ה ס ב ר

אוכלוסיה. חוק מעונות יום שיקומיים, התש"ס-2000, קובע זכאות לפעוט עם מוגבלות שמלאו לו שנה וטרם מלאו לו שלוש שנים, לשהות במעון המספק שירותי חינוך וטיפול, לרבות טיפולים התפתחותיים וטיפולים פרה-רפואיים, לשיפור התפקוד היום-יומי.

בהתאם להוראות החוק, הוכרו כמעונות יום שיקומיים, מעונות שבהם מטופלים עשרה פעוטות עם מוגבלות לפחות.

במימוש הזכאות לפי החוק, נתקלות בקשיים אוכלוסיית הפעוטות עם מוגבלויות מיוחדות ואוכלוסיית הפעוטות המתגוררים בישובים קטנים ומרוחקים ממרכזי חברי הכנסת: אתי לבני, רוני בריוון, יגאל יאסינוב, אילן ליובוביץ, מל פולישוק-בלוך

* הצעת חוק מס' פ/2745: הועברה לוועדה ביום ט"ז בכסלו התשס"ה (29 בנובמבר 2004).
1 ס"ח התש"ס, עמ' 169; ס"ח התשס"ב, עמ' 527.
** המועד ייקבע בעת הכנת הצעת החוק לקריאה השנייה ולקריאה השלישית.

מתפרסמת בזה הצעת חוק של חברי הכנסת מטעם ועדת הכלכלה של הכנסת:

**הצעת חוק איסור הונאה בכשרות (תיקון מס' 2) (סימון מצרכים כשרים),
התשס"ה – 2005***

1. בחוק איסור הונאה בכשרות, התשמ"ג-1983¹, האמור בסעיף 9 יהיה סעיף קטן "א)"
ואחרייו יבוא:

"(ב) מבלי לגרוע מהוראות סעיף קטן (א), יצרן או יבואן של מצרך הנושא עליו ציון שהוא כשר, יסמן את היותו של המצרך חלבי, בשרי או פרווה, בהתאם להוראות שתקבע מועצת הרבנות הראשית לישראל."

ד ב ר י ה ס ב ר

כשר כבשרי, כחלבי או כפרווה, אף שחובה זו עולה בקנה אחד עם תכליתו של החוק, כפי שפסק בית המשפט העליון בבג"צ 22/91 אורלי ש. 1985 בע"מ נ' הרב הראשי ליבנה, הרב יוסף אבוחצירא (פ"ד מה (3) 817).

חוק הגנת הצרכן, התשמ"א-1981, וצו הגנת הצרכן (סימון טובין), התשמ"ג-1983, אינם קובעים חובת סימון כאמור.

סעיף 9 בחוק קובע כי יצרן או יבואן של מצרך הנושא עליו ציון שהוא כשר, לא ימכור את המצרך ולא יציעו למכירה אלא אם כן המצרך נושא עליו גם את ציון שמו של נותן תעודת ההכשר. מוצע לתקן סעיף זה, כך שעל גבי מוצר יסומן גם היותו של המוצר חלבי, בשרי או פרווה, בהתאם להוראות שתקבע מועצת הרבנות הראשית לישראל.

הצעת חוק איסור הונאה בכשרות (תיקון מס' 2) (סימון מצרכים כשרים), התשס"ה-2005, המתפרסמת בזה, באה למנוע הטעייתם של צרכנים בענין כשרותו של מוצר הנושא תעודת כשרות, אשר נמכר לציבור.

תכליתו של חוק איסור הונאה בכשרות, התשמ"ג-1983 (להלן – החוק), הינה למנוע הונאה בכשרות, כדי להבטיח שמזון שאינו כשר לא יוצג, לא ייחזה ולא ישווק כמזון כשר (בג"צ 77/02 מעדני אביב אוסובלנסקי בע"מ נ' מועצת הרבנות הראשית, פ"ד נו (6) 249). לענין זה, קובע החוק בסעיף 5 שבו איסור על אדם למכור או להציע למכירה מצרך שאינו כשר לפי דין תורה תוך הצגתו בכתב כמצרך כשר.

החוק כלשונו היום אינו מטיל חובה לסמן מצרך מזון

חברי הכנסת: אורי יהודה אריאל, גלעד ארדן, נסים דהן, יעקב ליצמן

* הצעת חוק מס' 2753/פ: הועברה לוועדה ביום כ"ו בחשוון התשס"ה (10 בנובמבר 2004).
¹ ס"ח התשמ"ג, עמ' 128: התשנ"א, עמ' 120.